

Kroatië

Samenvatting

Het Kroatische herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan; RRP*) is onderverdeeld in vijf componenten en één initiatief¹, die bestaan uit 76 hervormingen en 146 investeringen. Van de middelen zal 40% worden besteed aan klimaatdoelen en 20% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De grootste bestedingen vinden plaats op het gebied van een weerbare, groene en digitale economie (3,4 miljard euro), onderwijs, wetenschap en onderzoek (1 miljard euro), renovatie van gebouwen (0,8 miljard euro) en openbaar bestuur, het rechtssysteem en staats eigendommen (0,6 miljard euro). Belangrijke voorgenomen hervormingen liggen op het gebied van het openbaar bestuur, het rechtssysteem, het onderwijs, de arbeidsmarkt en het ondernemingsklimaat. Het Kroatische plan omvat in totaal 6,3 miljard euro aan subsidies, waarmee Kroatië afgezet tegen het bbp de grootste ontvanger is van RRF-subsidies. Kroatië maakt ook aanspraak op 3,6 miljard euro aan leningen, maar maakt daar vooralsnog geen gebruik van.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De voorgenomen hervormingen en investeringen sluiten volgens de Commissie goed aan op de landspecifieke aanbevelingen die Kroatië in 2019 en 2020 heeft ontvangen in het kader van het Europees Semester, met name op het gebied van het openbaar bestuur, de weerbaarheid van het gezondheidssysteem, werkgelegenheid, onderwijs en vaardigheden, klimaat, digitalisering, de zakelijke omgeving en het rechtssysteem.

De aanbevelingen op het terrein van het openbaar bestuur en het rechtssysteem worden opgevolgd door diverse hervormingen. Zo treft Kroatië maatregelen om de capaciteit en efficiëntie van het openbaar bestuur te versterken, fragmentatie tussen diverse overheidsniveaus aan te pakken en de uitvoering van publieke projecten te verbeteren, zodat ook de absorptie van EU-fondsen wordt verbeterd. Om de effectiviteit van het rechtssysteem te verbeteren voorziet het RPP in maatregelen om de lengte van gerechtelijke procedures te verkorten, achterstanden weg te werken en het rechtssysteem verder te digitaliseren. Ook neemt Kroatië maatregelen ten behoeve van het voorkomen en bestraffen van corruptie en witwassen. Zo moet een nieuwe anti-corruptiestrategie voor het einde van het derde kwartaal van dit jaar, dus voordat uitbetalingen kunnen volgen, aangenomen zijn in het parlement. Bovenstaande maatregelen leiden er volgens de Commissie ook toe dat instituties worden versterkt en het vertrouwen van investeerders wordt vergroot.

Het plan bevat maatregelen om het budgettaire raamwerk te versterken en de begrotingsdiscipline te bevorderen. Dit moet gebeuren door het opstellen en uitvoeren van een nieuwe begrotingswet. Deze wet moet zowel budgettaire processen als financiële verslaglegging verbeteren en zal volgens de Commissie de houdbaarheid van de overheidsfinanciën verbeteren. De Commissie stelt dat deze wet ook zal bijdragen aan een verhoogde macro-economische stabiliteit en het creëren van de voorwaarden voor een hoger groeipotentieel van de Kroatische economie.

De maatregelen die Kroatië neemt op het gebied van onderwijs sluiten volgens de Commissie goed aan bij de aanbeveling om het onderwijs te hervormen en de toegang tot en kwaliteit van onderwijs en trainingen op alle niveaus te verbeteren. Maatregelen die Kroatië hiertoe neemt zijn onder meer het vergroten van de deelname aan het onderwijs in de vroege kindertijd, het actualiseren van onderwijsprogramma's, het promoten van digitale vaardigheden en het moderniseren van het hoger onderwijs.

Het plan bevat diverse maatregelen om de arbeidsmarktparticipatie te verbeteren en mismatches op de arbeidsmarkt aan te pakken. Dit moet onder meer worden bereikt door actief arbeidsmarktbeleid te voeren, vouchers voor trainings- en bijscholingsprogramma's uit te geven en de arbeidswet te hervormen. De hervorming van de arbeidswet is gericht op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en de werk-privébalans, het beter reguleren van nieuwe vormen van werk en het tegengaan van zwartwerken. De hervorming van deze wet leidt er volgens de Commissie ook toe dat de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen wordt verbeterd en het verschil in beloningen

¹ Het initiatief betreft de renovatie van gebouwen.

tussen vrouwen en mannen wordt verkleind. Uitdagingen met betrekking tot het sociale zekerheidsstelsel worden aangepakt door maatregelen die de dekking en doelgerichtheid van sociale uitkeringen en pensioenen verbeteren, en door het samenvoegen van uitkeringen die eenzelfde doel dienen.

Om het bedrijfsklimaat te verbeteren en knelpunten in de zakelijke omgeving aan te pakken bevat het plan maatregelen om de administratieve lasten en parafiscale heffingen te verminderen, de wettelijke vereisten voor professionele diensten te verlagen en de toegang tot financiering te vergroten. Ook bevat het plan maatregelen gericht op het verbeteren van het bestuur van staatsbedrijven en het bevorderen van de privatisering van dergelijke bedrijven. Laatstgenoemde maatregelen dragen volgens de Commissie ook bij aan het behalen van de zogeheten *post-entry commitments* die Kroatië op zich nam bij de toetreding tot het wisselkoersmechanisme ERM-II in juli 2020.²

De Commissie oordeelt dat het plan in voldoende mate alle of een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020 adresseert. De Commissie verwacht dat met de uitvoering van de voorgenomen maatregelen in het plan de uitdagingen van de Kroatische economie worden aangepakt, met name de relatief lage werkgelegenheid en het relatief lage groeipotentieel. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Mijlpalen en doelen

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 371 mijlpalen en doelen voor alle voorgenomen hervormingen en investeringen. Het hoge aantal mijlpalen en doelen is evenredig aan de maatregelen en de omvang van het plan. De Commissie vindt dat de indicatoren duidelijk en realistisch zijn en dat de koppeling tussen de mijlpalen en doelen en de bijbehorende uitbetalingen adequaat is. De uitbetalingen zijn voldoende gespreid en er zijn voldoende prikkels om ook in de eindfase van de RRF de noodzakelijke hervormingsmaatregelen door te voeren. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Controlesystemen

De regelingen die Kroatië voorstelt in het herstelplan om corruptie, fraude en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen en te corrigeren bij het gebruik van middelen uit de RRF, inclusief regelingen om dubbele financiering uit EU fondsen te voorkomen, zijn volgens de Commissie toereikend. Binnen het Kroatische ministerie van Financiën zal een centrale coördinerende instantie de algehele coördinatie en monitoring van het Kroatische RRP op zich nemen. De Commissie concludeert dat het wettelijke mandaat van deze coördinerende instantie en van de andere autoriteiten die betrokken zijn bij de uitvoering en monitoring passend is, en goed is gedefinieerd in het plan. Over deze wettelijke basis voor de monitoring van het plan en het toezicht op de implementatie van de hervormingen en investeringen is echter nog geen officiële beslissing genomen. Daarom is in het uitvoeringsbesluit een mijlpaal voor het vastleggen van de mandaten opgenomen die behaald dient te worden voordat uitbetalingen kunnen volgen. De Commissie zal er dus op toezien dat de implementatie- en controlestructuur toereikend is voordat financiering mogelijk is.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Kroatische herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.

² De Tweede Kamer is geïnformeerd over de toetreding van Kroatië tot ERM-II in een brief van 10 juli 2020: kamerstuk 21501-07, nr. 1712. De Commissie merkt in haar *Staff Working Document* op dat het RRP consistent is met het Actieplan dat Kroatië opstelde voorafgaand aan de toetreding tot ERM-II.